

ИНТЕРНИ И ЕКСТЕРНИ МЕХАНИЗМИ КОРПОРАТИВНОГ УПРАВЉАЊА У ЦРНОЈ ГОРИ

Циљ рада:

□ да укаже на потребу унифицирања и хармонизације законодавне регулативе, као и на потребу унапређење пословне праксе у циљу подизања ефикасности пословања, нивоа конкурентности и стварања основних предуслова за укључивање у европске процесе интеграција.

Добро корпоративно управљање зависи од усклађености између различитих механизма који омогућавају ефикасно управљање и решавање конфликта који настају у корпоративним структурама.

Интерни механизми корпоративног управљања:

- одбор директора
- надокнаде менаџерима
- концентрација власништва
- корпоративно извјештавање

Екстерни механизми корпоративног прављања:

- преузимање компанија и тржиште за корпоративну контролу;
- заштита права мањинских акционара;
- законска и нормативна регулатива
- конкуренција и компетитивност

Одбор директора:

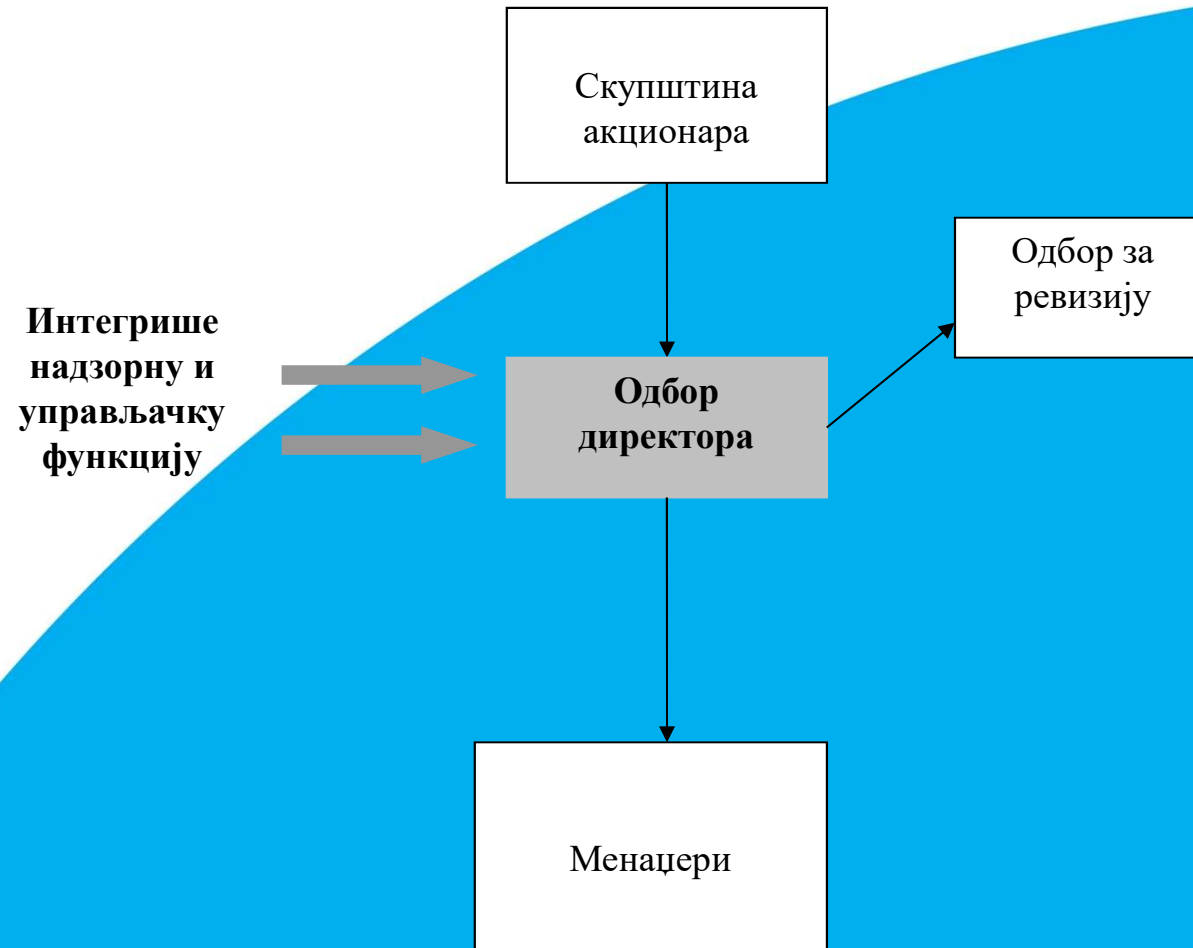
Закон о привредним друштвима Црне Горе прихватио је једнодомни модел корпоративног управљања у Црној Гори.

Опредељење за једнодомни модел корпоративног управљања у Црној Гори није имао своје утемељење у примјењиваној законској регулативи као ни у уобичајеној пословној пракси.

Основне карактеристике једнодомног модела нијесу још увијек подударне са ставрним стањем црногорске корпоративне праксе.

Одбор директора:

Одбор директора:

Комисије ЕУ препоручује постојање најмање три комитета у акционарским друштвима, чијим акцијама се тргује на организованом тржишту капитала:

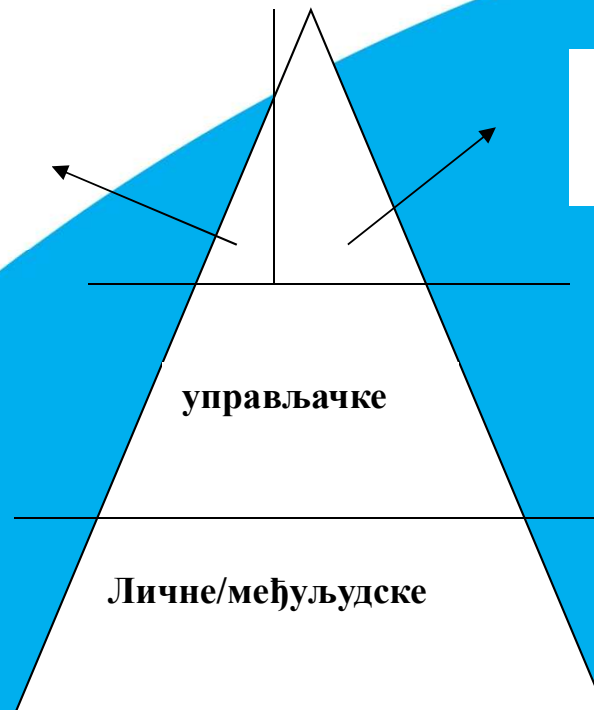
- КОМИТЕТ за именовања,
- КОМИТЕТ за накнаде и
- КОМИТЕТ за ревизију.

Одбор директора:

Техничке
вјештине

Стратегијске
вјештине

Надокнаде директорима:

Накнаде које менаџери добијају за оперативно руковођење корпорацијом могу се јавити у облику:

- фиксне надокнаде
- варијабилне надокнаде
 - **бонуси**
 - **акцијске опције**
 - **учешћа у нето добитку**

Надокнаде директорима:

Од свих механизма корпоративног управљања овај сегмент је најмање развијени и примјењив у црногорској корпоративној пракси.

Разлози:

- инструмент разних манипулација
- недовољно развијени механизме контроле и судске заштите
- чињеницу да се кроз корпорације осим економских преламају и одређени политички интереси

Концентрација власништва:

- **концентрирано власништво**
- **слаба одвојеност власништва од управљања**
- **један контролни учесник и тежња да се пређе 2/3 учешће у капиталу**

Концентрирано власништво може бити ограничавајући фактор развоја у Црној Гори.

Корпоративно извјештавање

Корпоративно извјештавање чине активности везане за објављивање свих важних информација о пословању акционарских друштава, чијим акцијама се тргује на организованом тржишту капитала.

FINANSIJSKO Izvještavanje:

Obavezna objelodanjivanja:

- Godišnji i konsolidovani finansijski iskazi
- Godišnji i konsolidovani izvještaj menadžmenta
- Nefinansijski izvještaj
- Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja
- Izvještaj o plaćanju naknade državi i jedinici lokalne samouprave i konsolidovani izvještaj o plaćanju naknade
- Kvartalni finansijski izvještaji
- Izvještaji nezavisnog revozora
- Objavljivanje informacija o vlasništvu iznad određenog praga vlasništva
- Objavljivanje informacija o članovima odbora direktora i izvršnom menadžmentu
- Naknade menadžmentu
- Objavljivanje informacija o transakcijama sa povezanim pravnim licima

Dobrovoljna objelodanjivanja

Основн циљ финансијског извјештавања обезбјеђивање адекватне информационе основе за потребе садашњих и будућих инвеститора.

У Црној Гори постоји законска обавеза објелодањивања стицања или губитка контролног учешћа у капиталу акционарског друштва. – задовољавање форме

Додатна објелодањивања која се односе на објављивање информације о: члановима одбора директора и главним извршним директорима, њиховим зарадама, о трансакцијама са повезаним правним лицима и слично још увијек не представљају стандардно усвојену праксу корпорација у Црној Гори.

Тржиште корпоративне контроле – могућност преузимање:

Слабо развијено тржиште капитала и ограничена могућност преузимања с обзиром на висок ниво концентрације власништва.

Концентрација капитала у рукама једног контролног власника чини готово немогићом могућност непријатељског преузимања.

Заштита права мањинских акционара:

Заштита интереса мањинских акционара огледа се у могућности:

- Да изнесу неслагање са одлукама већинског власника и поднесу тужбу надлежном суду ради заштите својих права
- Добијања свих релевантних информација везаних за пословање друштва прије свега финансијских извјештаја, извјештаја ревизора, извјештаја о пословању
- Право да предложи члана одбора директора ако посједују 5% акцијског капитала
- Право да траже додатну ревизију под условом да посједују најмање 5% акцијског капитала
- Кумулативно гласање за чланове одбора директора

Законодавни и регулаторни оквир :

Као основни недостатак постојећег ЗОПД у Црној Гори у погледу његове примјене наводи се непостојање института судске праксе.

Закључак:

- Корпоративно управљање је средство за остваривање пословних циљева компаније а не само по себи циљ.**
- Процес изградње правне државе и јачање институција система - најважнији предуслов изградње модерне и ефикасне привреде па самим тим и конституисања адекватног система корпоративног управљања.**